

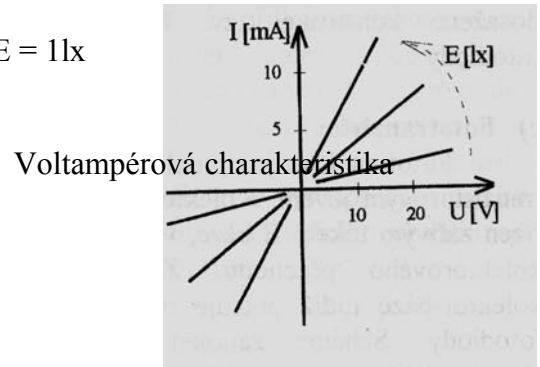
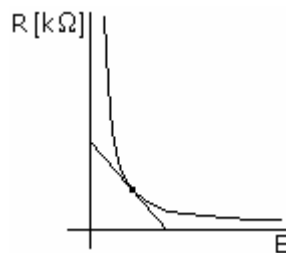
Snímače optických veličin

Využívají elektromagnetické záření o vlnové délce $\lambda = 10\text{nm} - 0,1\text{mm}$. Využívají transformace energie záření na změny snímačů (elektrické). Dělí se na **aktivní** – generátorické vzniká U_{ie} a **pasivní** – fotoodpor mění se určitý parametr.

Fotoodpor – využívá vlastní vodivosti některých polovodičových prvků (vyřazení volného valenčního elektronu) při dopadu světelné energie. Materiály CdSi, CdSe. Systém je uložen v kovovém pouzdře s průhledným okénkem. Základní vlastnost je závislost odporu na intenzitě osvětlení E . Za tmy vykazuje odpor řádově $M\Omega$ a za světla řádově Ω . $R = f(E)$

Závislost odporu na E : $R = R_0 \cdot E^{-\alpha}$ R_0 – odpor při intenzitě $E = 1\text{lx}$
 α - konstanta

citlivost: $\gamma = \Delta R / \Delta E$
 $\gamma = \alpha \cdot R / E \Rightarrow$ tečna

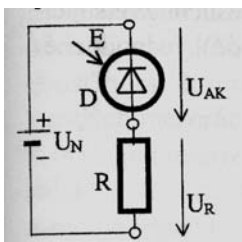
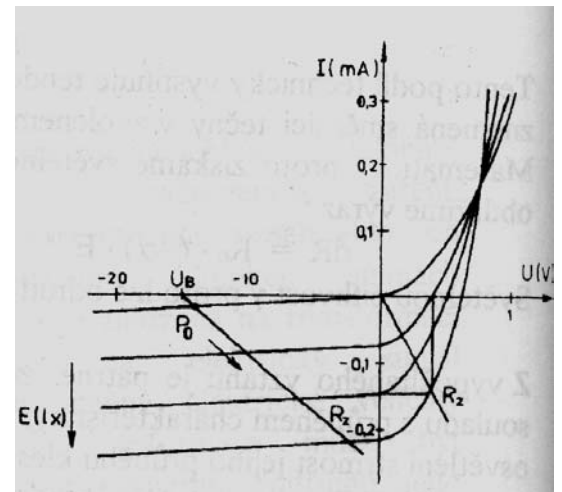
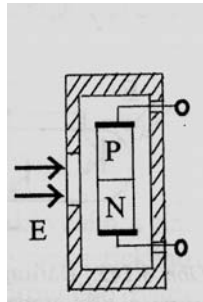

Přechodová charakteristika popisuje dynamické vlastnosti. Fotoodpor nedosáhne ustálené hodnoty hned, ale až po chvíli. Je pomalý někdy až několik sekund.

Fotodioda – je to plošná dioda, jejíž přechod PN je ovlivňován světelným tokem. Při nulovém osvětlení jsou její charakteristiky shodné s normální plošnou diodou. Osvětlením se vytvoří páry elektron-díra, což vyvolá dostatečný proud diodou I_F . Pracuje ve třetím kvadrantu, protože tam má největší citlivost na světlo. Zapojuje se v závěrném směru. Celkový proud diodou je dán vztahem:

$$i_D = I_S \cdot (e^{U_d/m \cdot U_r} - 1) - I_F$$

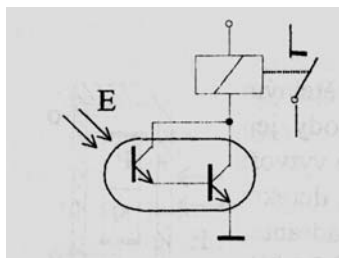
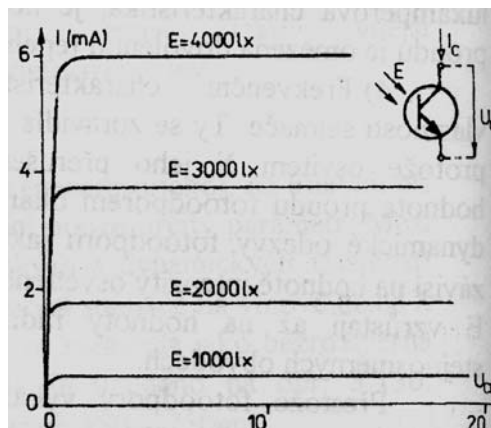
Mají dlouhodobou stálost, dostatečnou citlivost a maximální mezní kmitočet 50kHz. Požívají se v zabezpečovacích systémech.

Fototranzistor – je optoelektrický prvek, v němž proud vzniklý absorpcí záření zesílí tranzistorový jev. Kolektorový proud je řízen zářivým tokem E směřovaným do oblasti přechodu.

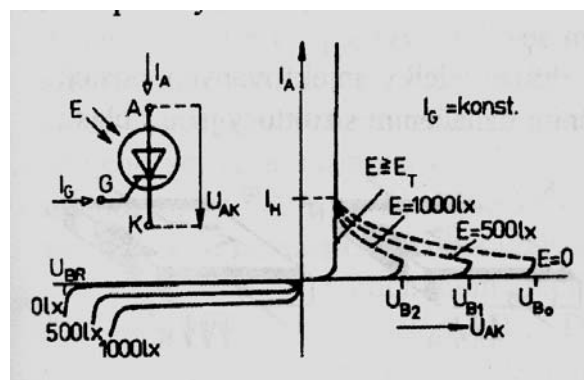
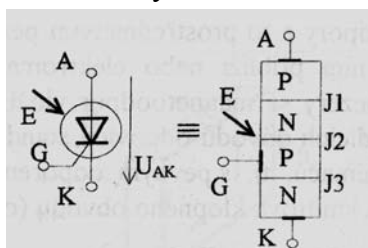
Vznikají páry elektron- díra. Citlivost fototranzistoru je dána vztahem $S = \Delta I_C / \Delta E$.

Pro zvýšení citlivosti nebo případně pro vyšší výkon se výstupem tranzistoru řídí další tranzistor v darlingtonově zapojení. Integrované obvody s fototranzistorovým snímačem se používají ve fotopřístrojích, fotoblescích, atd.

Fototyristor – je to čtyřvrstvá struktura se třemi přechody PN. Za tmy se chová stejně jako normální tyristor.

Při kladné polarizaci napětí U_{AK} se osvětlením závěrně pólovaného středního přechodu J2 (jsou oba krajní J1 a J3 při $U_{AK} > 0$ pólovány propustně) generují nosiče náboje, čímž se tento přechod a tím i celá struktura uvede do vodivého stavu.

Optron – je vazební optoelektrický člen tvořený zdrojem záření a fotoelektrickým přijímačem, které jsou v jednom pouzdře. Zdrojem je fotodioda a snímačem je fototranzistor nebo fototyristor nebo lavinovitá dioda. Celé zařízení má malé rozměry a malou spotřebu.

